

نقش ترتیب تولد بر میزان پرخاشگری دانش آموزان ورزشکار رشته‌های تیمی و انفرادی

سردار محمدی^{۱*}، محمدویسی^۲، کیوان رستمی^۳

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۰/۱۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۷/۱۴)

چکیده

مطالعه پرخاشگری در محیط‌های ورزشی و در بین ورزشکاران موضوعی است که تحقیقات زیادی را در زمینه مدیریت ورزشی، در طی دهه‌های اخیر به خود اختصاص داده است. هدف از این پژوهش بررسی نقش ترتیب تولد بر میزان پرخاشگری ورزشکاران رشته‌های تیمی و انفرادی بود. تحقیق از نوع توصیفی بوده و جامعه آماری آن شامل تمامی دانش آموزان شرکت کننده در مسابقات قهرمانی آموزشگاه‌های کشور در سال ۱۳۸۹ (۵۳۵ نفر) است که از میان آنها تعداد ۳۲۷ نفر، به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شده و به چهار گروه (فرزندان اول خانواده، فرزندان دوم، سوم، چهارم و به بعد) تقسیم شدند. از پرسشنامه استاندارد باس و پری (۱۹۹۲) استفاده شد که روانی صوری (نظرمتخصصین) و پایایی آن به تأیید رسید (آلفای کرونباخ $\alpha = 0.89$). برای آزمون فرضیه‌ها از روش آماری ANOVA استفاده شد. یافته‌ها نشان داد، در میزان پرخاشگری کلامی بین ترتیب تولدهای مختلف در ورزشکاران رشته‌های انفرادی تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0.01$) و نتایج آزمون تعیبی شفه حاکی از تفاوت بارز بین فرزندان اول و سوم بود ($P < 0.028$) اما تفاوت معنی داری در میزان پرخاشگری بین ترتیب تولدهای مختلف در ورزشکاران رشته‌های تیمی وجود ندارد ($P > 0.05$). به طور کلی می‌توان گفت ترتیب تولد رابطه معنی داری با میزان پرخاشگری رشته‌های انفرادی دارد.

واژگان کلیدی

ترتیب تولد، پرخاشگری، رشته‌های ورزشی

مقدمه

ورزش علاوه بر این که یک فعالیت فردی برای افزایش توان فیزیکی و روحی محسوب می‌شود، دارای مزایای اجتماعی است. پیوند آن با اقتصاد، فرهنگ و سیاست به اندازه ای است که به جرأت می‌توان ورزش را به عنوان یکی از گزینه های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی محسوب کرد. ورزش یکی از نشانه‌های توانمندی دولتها در سطوح بین المللی و جهانی است و می‌توان گفت رقابت‌های ورزشی می‌تواند یکی از معیارهای سنجش جایگاه ملت‌ها در جامعه جهانی باشد (جلالی، ۲۰۱۱، ۲). اهمیت و تاثیرگذاری ورزش در جامعه جهانی باعث شده که مطالعات متعددی در این زمینه انجام گیرد، مطالعه پرخاشگری ۱ در محیط ورزشی و در بین ورزشکاران موضوعی است که تحقیقات زیادی را در زمینه مدیریت ورزشی در طی دهه‌های اخیر به خود اختصاص داده است (ماکسول و مورس ۲، ۲۰۰۸، ۲۷۹). پرخاشگری در ورزش به عنوان یک رفتار عمدی و به قصد صدمه زدن (جسمی یا روانی) به ورزشکار دیگر تعریف شده است. همچنین جیل ۳ در سال ۲۰۰۸ برای مشخص کردن یک رفتار پرخاشگرانه چهار فاکتور را تعیین کرد. که عبارتند از: ۱- پرخاشگری یک رفتار محسوب می‌شود (فکر به پرخاشگری، پرخاشگری نیست) ۲- پرخاشگری عمدی باشد ۳- به قصد آسیب یا صدمه زدن باشد ۴- به سمت یک موجود زنده باشد. یکی از معروفترین نظریه‌ها درباره پرخاشگری، نظریه ناکامی پرخاشگری است (شولتز، ۲۰۰۸، ۴). در این تئوری، پرخاشگری برآیندی است که در خلال آن افراد از دست یابی به هدف خویش باز می‌مانند و احساس ناکامی در آنها شکل می‌گیرد که این ناکامی در نهایت منجر به رفتار پرخاشگرانه به سمت منبع یا منابع ناکامی می‌شود (راسل، ۲۰۰۸، ۵).

رفتار پرخاشگرانه، می‌تواند تبعات منفی همچون

افزایش احتمال پرخاشگری، انتقال پرخاشگری به سایر موقعیت‌های زندگی، تحریک پرخاشگری تماشاگران، افزایش احتمال آسیب دیدگی و غیره را به همراه داشته باشد (جلالی، ۲۰۱۳، ۳۸). لذا برخی محققین پرخاشگری و خشونت را به عنوان یک مسأله ای جدی در ورزش مطرح کرده اند و ابراز داشته اند که باید تحقیقات جامع تر و بیشتری در این زمینه انجام شود (الوانی و همکاران، ۲۰۱۳، ۵۰۲). محققین، پرخاشگری ورزشی را در مقایسه با عواملی همچون محل بازی، مزیت میزبانی، ورزشهای رزمی و غیر رزمی، سطح رقابت، ورزشهای تماسی و غیر تماسی (کیلر، ۲۰۰۷، ۵۷)، مورد بررسی و مطالعه قرار داده‌اند.

پرخاشگری ورزشکاران با توجه به حضور آنها در ورزش‌های تیمی و انفرادی نیز تحقیقاتی را به خود اختصاص داده است و یافته‌های متناقضی در این رابطه وجود دارد. نتایج تحقیق برخی از محققین حاکی از آن است که ورزشهای تیمی نسبت به ورزشهای انفرادی باعث پرخاشگری بیشتری می‌شود (ماکسول و مورس، ۲۰۰۸، ۲۸۱) و برخی دیگر ورزشهای انفرادی را پرخاشگرتر معرفی کرده اند. از دیگر عواملی که محققین در بررسی پرخاشگری در محیط ورزشی مد نظر قرار داده اند، ویژگیهای شخصیتی همچون جنسیت ورزشکاران (شولتز، ۲۰۰۸)، محل تولد و فرهنگ (جی و لایس، ۲۰۰۷، ۵۶۹) می‌باشد. همچنین محققین از تاثیر عوامل دیگری مانند شرایط اقتصادی، فرهنگی و دینی بر میزان پرخاشگری فرزندان در ورزش پرداخته‌اند، از این میان می‌توان به تحقیق علوی و همکاران اشاره کرد که تایید کننده رابطه بین میزان مشارکت افراد در مراسم مذهبی مساجد و برگزاری آداب مذهبی مشترک، در کاهش و کنترل پرخاشگری است (علوی و همکاران، ۲۰۰۹، ۹۳).

ترتیب تولد ورزشکاران نیز به عنوان یک عامل تعیین کننده در به وجود آوردن رفتارهای بعضاً متفاوت

1. aggression
2. Maxwell & Moores
3. Gill
4. Sholtez
5. Russell

6. keeler
7. Gee & Leith

تولد آنها در خانواده در نظر گرفته شده است. پیش فرض تحقیق حاضر این است که احتمالاً ورزشکارانی که فرزندان اول خانواده هستند در ورزشهای انفرادی و تیمی پرخاشگری بیشتری دارند. براین اساس سولات زیر مدنظر محقق بوده است: آیا فرزندان اول خانواده نسبت به سایر فرزندان در ورزشهای انفرادی و تیمی پرخاشگری بیشتری دارند، و این تفاوت بیشتر با چندمین فرزند خانواده محسوس می‌باشد.

روش پژوهش

روش این پژوهش توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری مورد نظر این پژوهش را کلیه دانش آموزان پسر (۵۳۵ نفر) شرکت کننده در مسابقات قهرمانی آموزشگاههای کشور (مقطع متوسطه) که در سال ۱۳۸۹ برگزار شد، تشکیل دادند. که در دو گروه رشته‌های انفرادی (دو و میدانی، کشتی و وزنه برداری) و رشته‌های تیمی (هندبال، فوتبال و والیبال) تقسیم بندی شدند. تعداد پرسشنامه در بین ورزشکاران توزیع شد و از این تعداد، ۳۲۷ برگ پرسشنامه تحویل گرفته شده و مورد بررسی قرار گرفت که درصد ۹۱/۶ درصد بود. همچنین نمونه مورد بررسی به چهار گروه، متولدین اول، دوم، سوم و متولدین چهارم و به بعد تقسیم بندی شدند. نمونه آماری در ورزشکاران انفرادی برابر جامعه آماری بود و برای نمونه گیری در رشته‌های تیمی با توجه به جدول مورگان و به روش تصادفی ساده استفاده شد.

با توجه به اهداف پژوهش، بهترین ابزار اندازه گیری و جمع آوری اطلاعات استفاده از پرسشنامه بود. برای این منظور از پرسشنامه ی معتبر و استاندارد باس و پری که در سال ۱۹۹۲ ساخته شده است و مشتمل بر چهار خرده مقیاس است، استفاده گردید. در این پرسشنامه ۲۹ سوالی که مقیاس آن از نوع لیکرتی (هرگز، بندرت، گاهی اوقات، بیشتر اوقات، همیشه) بود، تعداد ۹ سوال خرده مقیاس پرخاشگری فیزیکی، ۵ سوال پرخاشگری کلامی، ۷ سوال خشم و تعداد ۸ سوال نیز خرده مقیاس خصومت را می‌سنجد (فتحی و عبدلی، ۲۰۱۳، ۱۰).

در محیط ورزشی مورد توجه محققین قرار گرفته است (جارویس، ۲۰۱۰). در این خصوص برخی از محققین بیان کرده اند که فرزندان اول نسبت به متولدین بعدی میل بیشتری برای شرکت در ورزشهای کاملاً تماسی ۲ از خود نشان می دهند (دوستی، ۲۰۱۲، ۲۴). ورما در تحقیق خود به این نتیجه رسید که فرزندان اول نسبت به متولدین بعدی، میلی به شرکت در ورزشهای تماسی تیمی ندارند و کمتر وارد این ورزشها می شوند (ورما، ۲۰۱۴، ۱۱۷). همچنین تحقیقات نشان داده اند که فرزندان اول به احتمال زیاد از شرکت در ورزشهای پر خطر و پر آسیب اجتناب می کنند که این حالت احتمالاً به دلیل ترس و اضطرابی است که آنها از آسیب دیدگی دارند (جیل و ویلیام، ۲۰۰۸). نتایج یافته‌ها در تحقیق دیگری حاکی از این بود که متولدین اول نسبت به متولدین بعدی قبل از رقابتهای انفرادی و تیمی دارای اضطراب حالتی و شناختی بیشتری هستند همچنین بر اساس نتایج تحقیق گذشته ورزشکاران در رقابت‌های انفرادی اضطراب حالتی بیشتری نسبت به ورزشکاران تیمی دارند و این اضطراب در ورزشکارانی که فرزند اول خانواده هستند در مقایسه با دیگر متولدین بیشتر است (رمضانی زاده و همکاران، ۲۰۰۹، ۲۸).

در مجموع با در نظر گرفتن تحقیقات انجام شده فوق در زمینه نقش ترتیب تولدهای مختلف در رابطه با متغیرهای مختلف و تاثیرگذار بر میزان پرخاشگری ورزشکاران، از جمله افزایش اضطراب حالتی و میزان تمایل به مشارکت در ورزشهای انفرادی و تیمی در ورزشکاران و با توجه به این که محققین بین اضطراب و میزان پرخاشگری رابطه‌ی مثبت و معنی داری گزارش کرده اند (ورما، ۲۰۱۴)، این مطالعه بر آن است تا به بررسی نقش ترتیب تولدهای مختلف در میزان پرخاشگری ورزشکاران رشته‌های انفرادی و تیمی بپردازد.

در تحقیق حاضر ترتیب تولد ورزشکاران با توجه به سال

1. Jarvis
2. purposeful contact sports
3. Verma
4. Gill & Williams

روش نمره گذاری پرسشنامه به صورت ارزش گذاری نمرات از ۱ تا ۵ بود. روایی و پایایی که توسط باس و پری ۱ (۱۹۹۲) گزارش شده بود، پرخاشگری فیزیکی (۰/۸۹)، پرخاشگری کلامی (۰/۷۶)، خشم (۰/۷۲) و خصومت (۰/۷۲) است و ضریب آلفای آن را هاریس ۲ (۱۹۹۷)، (۰/۹۱) گزارش کرد (لاریکلا، ۲۰۰۷، ۹۰). در تحقیق حاضر روایی صوری توسط نظر ۱۰ نفر از متخصصین تایید شد و نیز ضریب آلفای کرونباخ برای پرخاشگری فیزیکی (۰/۸۵)، کلامی (۰/۷۲)، خشم (۰/۸۳)، خصومت (۰/۷۷) و پرخاشگری کل (۰/۸۹) بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از امار توصیفی و برای آزمون فرضیه‌های تحقیق و از تحلیل واریانس یکطرفه و تست تعقیبی شفه در سطح ($\alpha=0/05$) استفاده گردید.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی نشان دادند که جامعه آماری پژوهش شامل ۵۳۵ نفر بوده است که تعداد ۱۶۵ نفر در رشته‌های انفرادی شامل، کشتی ۵۰ نفر (۱۰٪)، وزنه برداری ۴۵ نفر (۸٪) و دو و میدانی ۷۰ نفر (۱۳٪) است و تعداد ۳۷۰ نفر (۶۹٪) در رشته‌های گروهی که شامل، والیبال ۱۱۰ نفر (۲۰/۵٪)، هندبال ۱۱۰ نفر (۲۰/۵٪)، و فوتبال ۱۵۰ نفر (۲۸٪) شرکت داشتند. از این تعداد، ۳۲۷ نفر (۶۱٪) به عنوان نمونه ی آماری انتخاب شدند. در بخش ترتیب تولد کل نمونه ی شرکت کننده در این پژوهش تعداد ۹۰ نفر (۲۷/۵٪) فرزند اول خانواده، ۱۱۱ نفر (۳۴٪) فرزند دوم، ۶۰ نفر (۱۸/۵٪) فرزند سوم و تعداد ۶۶ نفر (۲۰٪) فرزند چهارم و به بعد بودند.

جدول (۱) نتایج آزمون تحلیل واریانس یکطرفه در میزان پرخاشگری بین ترتیب تولدهای مختلف در ورزشکاران رشته‌های انفرادی (معنی داری در سطح $\alpha=0/05$).

متغیرها	منبع تغییرات	مجمع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	f	P
پرخاشگری کل	بین گروهی	۶۴۳/۶۱۱	۳	۲۱۴/۵۳۷	۰/۶۳۸	۰/۵۹۲
	درون گروهی	۴۹۱۰۷/۲۲	۱۴۶	۳۴۶/۳۵۱		
پرخاشگری فیزیکی	بین گروهی	۳۷۸/۰۲	۳	۱۲۶/۰۰۷	۱/۰۷۳	۰/۳۶۳
	درون گروهی	۱۷۱۴۹/۳۱	۱۴۶	۱۱۷/۴۶۱		
پرخاشگری کلامی	بین گروهی	۲۸۲/۸۱۰	۳	۹۴/۲۷۰	۳/۴۹۴	*
	درون گروهی	۳۹۳۹/۱۹۰	۱۴۶	۲۶/۹۸۱		
خشم	بین گروهی	۸۹/۵۰۵	۳	۲۹/۸۳۵	۰/۴۲۵	۰/۷۳۵
	درون گروهی	۱۰۲۳۹/۳۳	۱۴۶	۷۰/۱۳۲		
خصومت	بین گروهی	۱۷۰/۵۶۶	۳	۵۶/۸۵۵	۰/۶۱۰	۰/۶۱۰
	درون گروهی	۱۳۶۱۴/۷۷	۱۴۶	۹۳/۲۵۲		

همچنین داده‌ها نشان داد که در میزان پرخاشگری کلامی بین ترتیب تولد های مختلف در ورزشکاران رشته های انفرادی تفاوت معنی داری وجود دارد ($p=0/017$ ، $F=3/494$).

نتایج جدول (۱) که از بررسی میزان پرخاشگری بین ترتیب تولدهای مختلف در ورزشکاران رشته های انفرادی با آزمون ANOVA بدست آمد، نشان داد که در میزان پرخاشگری کل، پرخاشگری فیزیکی، خرده مقیاس خشم و خرده مقیاس خصومت بین ترتیب تولدهای مختلف تفاوت معنی داری وجود ندارد ($P>0/05$).

جدول (۲): نتایج آزمون تعقیبی توکی بین فرزندان اول و سوم

تست تعقیبی توکی	ترتیب تولد	اختلاف میانگین	خطای استاندارد	سطح معنی داری	۹۵ درصد اطمینان	
					حد بالا	حد پایین
تست تعقیبی توکی	فرزند اول	۱/۵۴	۲/۲۴	۰/۸۲۶	۷/۰۶	۴/-۱۰
	فرزند سوم	۲/۸۷	۳/۱۹	۰/۹۳۵	۸/۳۱	-۶/۱۷

نتایج آزمون تعقیبی توکی نشان داد که با توجه به خطای استاندارد، اختلاف از میانگین‌ها و درصد اطمینان ۹۵، این تفاوت در میان فرزندان اول و سوم بارزتر است ($p=0/028$).

جدول (۳): نتایج آزمون تحلیل واریانس یکطرفه در میزان پرخاشگری بین ترتیب تولدهای مختلف در ورزشکاران رشته‌های تیمی (معنی داری در سطح $\alpha = 0.05$).

متغیرها	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	f	P
پرخاشگری کل	بین گروهی	۸۳۹/۰۱۶	۳	۲۷۹/۶۷۲	۰/۸۹۳	۰/۴۴۶
	درون گروهی	۵۴۱۶۱/۳۰	۱۷۳	۳۱۳/۰۷۱		
پرخاشگری فیزیکی	بین گروهی	۸۹۴/۶۲۷	۳	۲۹۸/۲۰۹	۲/۳۸۵	۰/۷۱
	درون گروهی	۲۱۶۳۰/۷۲	۱۷۳	۱۲۵/۰۳۳		
پرخاشگری کلامی	بین گروهی	۱۸/۸۱۱	۳	۶/۲۷۰	۰/۱۸۰	۰/۹۱۰
	درون گروهی	۶۰۱۷/۷۰۹	۱۷۳	۳۴/۷۸۴		
خشم	بین گروهی	۲۳۷/۶۸۱	۳	۷۹/۲۲۷	۱/۱۶۳	۰/۳۲۶
	درون گروهی	۱۱۷۸۹/۵۴	۱۷۳	۶۸/۱۴۸		
خصومت	بین گروهی	۱۳۸/۴۶۶	۳	۴۶/۱۵۵	۰/۵۲۲	۰/۶۶۸
	درون گروهی	۱۵۲۹۷/۷۵	۱۷۳	۸۸/۴۲۶		

این یافته‌ها با نتایج تحقیقات (رمضانی زاده و همکاران، ۲۰۰۹) و (الوانی و همکاران، ۲۰۱۳) همسو، اما با پژوهش (ورما، ۲۰۱۴) متفاوت است. نتایج برخی تحقیقات دیگر نیز این یافته‌ها را تایید می‌کند؛ بیچ (۲۰۰۹) در بررسی پرخاشگری در ورزشهای تیمی و انفرادی به این نتیجه رسید که ورزشهای تیمی در کاهش رفتارهای پرخاشگرانه در ورزشکاران موثر است، و همچنین ورزشکاران رشته های تیمی اضطراب حالتی پایین تری نسبت به ورزشکاران انفرادی دارند که این امر احتمالاً به دلیل این است که ورزشکاران تیمی این فرصت را دارند که مسئولیت اجرایی خود را در بین هم تیمی های خود توزیع کنند و تیم بعنوان یک کل مورد ارزیابی قرار گیرد که این شرایط می تواند عاملی در جهت آرامش روانی اعضای تیم باشد و به واسطه این آرامش، رفتارهای تنش آمیز و پرخاشگرانه در جریان بازی کمتر خواهد شد.

نتایج جدول (۳) که از بررسی میزان پرخاشگری بین ترتیب تولد های مختلف در رشته های تیمی با آزمون ANOVA بدست آمد نشان داد که در میزان پرخاشگری کل، پرخاشگری کلامی، خشم و خصومت بین ترتیب تولد های مختلف تفاوت معنی داری وجود ندارد ($p < 0.05$).

بحث و نتیجه گیری

نتیجه گیری صحیح از یافته‌ها، یکی از ارکان موفقیت یک پژوهش است، بر این مبنا محقق تلاش کرده است مجموعه نتایج تحقیق را به صورت روشن و خلاصه در هر دو بخش ورزشهای انفرادی و گروهی ارائه کند. در بخش ورزش های تیمی نتایج نشان داد که در میزان پرخاشگری کل، پرخاشگری فیزیکی، خشم و خصومت بین ترتیب تولد مختلف در ورزشکاران رشته های تیمی تفاوت معنی داری وجود ندارد ($p = 0.910$ ، $F = 180/0$ ، $P > 05/0$).

می شوند) گرانک، ۲۰۱۰ (و احتمالاً به خاطر همین فشار و عدم توانایی در جهت برآورده کردن توقعات دیگران (خانواده، مربی، هم تیمی ها) در رسیدن به اهداف مورد نظر خود با ناکامی مواجه می شوند که با توجه به نظریه ناکامی - پرخاشگری، زمانی که یک فرد در رسیدن به یک هدف خاص (مثلاً: بدست آوردن توپ و برنده شدن) با مانعی مواجه می شود احساس ناکامی به آن دست می دهد که این احساس احتمالاً باعث افزایش بروز رفتار پرخاشگرانه در فرد می شود و این پرخاشگری معمولاً به سمت منبعی است که باعث ناکامی شده است (مثلاً: بازیکن حریف)، (شولتز، ۲۰۰۸).

از یافته های تحقیق می توان چنین نتیجه گرفت که در رشته های تیمی، فرزندان اول نسبت به سایر فرزندان خانواده بخصوص (فرزن سوم) استراب حالتی بیشتر و در نتیجه پرخاشگری بیشتری حین یک رقابت ورزشی از خود نشان می دهند، بر این مبنا بهتر است والدین، مربیان و معلمان ورزش به این نکات توجه بیشتری داشته و در برنامه کاری خود عوامل تاثیرگذاری را مانند: جنسیت، شرایط اقتصادی - فرهنگی، شرایط اعتقادی و دینی و بخصوص ترتیب تولد ورزشکاران مدنظر قرار دهند. همچنین پیشنهاد می شود والدین، مربیان انتظارات خود را از ورزشکاران تا حد توانایی آنها تقلیل دهند و در هدف گزینی ورزشکاران مخصوصاً آنهایی که فرزند اول خانواده هستند دقت بیشتری داشته باشند و آنها را در این امر یاری دهند، تا در رسیدن به اهدافشان با شکست و ناکامی که یکی از عوامل بروز رفتار پرخاشگرانه در محیط های ورزشی است مواجه نشوند. در مورد استراتژی های افزایش و بهبود عملکرد، نتایج این تحقیق و تحقیقات مشابه می تواند برای والدین، مربیان و روانشناسان ورزشی مفید باشد و از آن می توانند برای هدایت ورزشکاران جوان به سمت ورزشهایی که از آنها لذت بیشتری ببرند و استرس و پرخاشگری کمتری نیز داشته باشند بهره گیرند.

برای غنا بخشیدن به یافته های تحقیق، پیشنهاد می شود تا تحقیقات بیشتری در این ارتباط و همچنین در رابطه با نقش ترتیب تولد و پرخاشگری با نوع ورزش (تماسی - غیر تماسی، رزمی - غیر رزمی) و فاصله زمانی بین تولد فرزندان خانواده به انجام برسد.

سایر یافته های تحقیق نشان داد که بین ترتیب تولد های مختلف ورزشکاران رشته های انفرادی در میزان پرخاشگری کلامی تفاوت معنی داری وجود دارد ($p = 0/017$)، $F = 494/3$ ، نتایج آزمون تعقیبی توکی نشان داد، این تفاوت در بین فرزندان اول و سوم بارزتر است ($p = 0/028$). احتمالاً آگاهی ورزشکاران نسبت به مجازات های شدید در نظر گرفته شده در قوانین مسابقات ورزشی برای پرخاشگری و برخوردهای فیزیکی غیر قانونی نسبت به حریفان، هم تیمی ها و داوران، موجب می شود که ورزشکاران برای تخلیه فشارهای روانی خود در موقعیت های پر تنش، بیشتر رفتارهای پرخاشگرانه کلامی را از خود بروز دهند. با توجه به جنس نمونه مورد بررسی این یافته با نتایج تحقیق گرانک که دریافتند، زنان ورزشکار بیشتر درگیر پرخاشگری کلامی و مردان ورزشکار بیشتر درگیر پرخاشگری فیزیکی می شوند، متفاوت است (گرانک، ۲۰۱۰، ۳۹). از آنجایی که محققین بین اضطراب و میزان پرخاشگری ارتباط مثبت و معنی داری را گزارش کرده اند (دوستی، ۲۰۱۲، ۳۰) لذا این یافته می تواند در راستای یافته های محققینی چون (رمضان زاده و همکاران، ۲۰۰۹) قرار بگیرد. این محققین در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که ورزشکاران انفرادی اضطراب حالتی بیشتری نسبت به ورزشکاران تیمی دارند و در این میان فرزندان اول نسبت به متولدین بعدی اضطراب شناختی و بدنی بالاتری دارند. همچنین محققین دریافتند که فرزندان اول نسبت به متولدین بعدی قبل از رقابتهای انفرادی و تیمی دارای اضطراب حالتی و شناختی بیشتری هستند دلیل این وضعیت احتمالاً این است که بچه های اول خانواده به عنوان یک مدل و الگو برای بچه های جوانتر محسوب می شوند و از این رو والدین، هم تیمی ها و مربیان از آنها توقعات زیادی دارند که به همین خاطر نیز بیشتر تحت فشار قرار می گیرند (دوستی، ۲۰۱۲).

با توجه به اینکه فرزندان اول ویژگیهای شخصیتی همچون رهبر بودن را دارند، تأثیر بیشتری در مسابقات می گذارند و نسبت به متولدین بعدی برای رهبری و هدایت تیم مسئولیت بیشتری را می پذیرند و از طرفی چون در ورزشهای انفرادی، ورزشکاران به تنهایی مورد قضاوت ناظرین قرار می گیرند و مسئول مستقیم عملکرد خود می باشند از لحاظ روحی فشار زیادی را متحمل

منابع

- Afruz, Gh., Amraii, K., Taghizadeh, M.R., & Yazdani, M.J. (2010). Effect of physical training on aggression reduction, slow-paced student. *Journal of Motor Learning and Development*, 3(1), 37-49.
- Alavi, S.S., & et al. (2009). Religion's role in reducing aggression. *Journal of Isfahan University of Medical Sciences*. 14, 82- 95.
- Alvani, S.H., Jamshidi, S., Alvani, S.H., & Barari, A. (2013). Comparison of aggression amount among athletic students of different sports. *International Research Journal of Applied and Basic Sciences*, 5(4), 502-505.
- Bich, N. (2009). Aggression as function of ambient temperature and prior anger arousal. *Journal of personality and social psychology*, 60, 183-189.
- Dosti, A. (2012). Birth order on intelligence and personality affects kids. *Journal of Salamat*, 16, 22-34.
- Fathi Rezaie, Z., Abdoli, B., & Farsi, A. (2013). Determination of validity and reliability of Farsi version of the competitive aggressiveness and anger scale among athletes. *Sports Psychology Studies*, 7(2), 1-14.
- Gee, C. J., Leith. L. M. (2007). Aggressive behavior in professional ice hockey: across-cultural comparison of north American and European born NHL player. *Journal of psychology of sport and exercise*, 8, 567-583.
- Gill, D.L., & Williams, L. (2008). *Psychological dynamics of sport and exercise* (3rd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Grange, P., & Kerr, J.H. (2010). Physical aggression in Australian football: A qualitative study of elite athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 11, 36-43.
- Jalali, O. (2011). Spectator Violence at football stadiums in Tehran Solution to control the manager's viewpoint Sport. This thesis steady MS, Islamic Azad University, Karaj Branch. 87- 102.
- Jalali, O. (2013). Violence in Tehran and guidelines for the football fans To aggression reduce. *Journal of Crime Prevention Studies*, 8(27), 37-54 .
- Jarvis, M. (2010). Sport psychology of concepts and applications, the translation of R.Karimi first release of printing. Payamavaran Kalk Azad publication.
- Keeler, M. (2007). The differences in sport aggression, life aggression, and life assertion among adult male and female collision, contact, and noncontact sport athletes *journal of sport behavior*, 30, 1,57.
- Lauricella. A. (2007). The sibling relationship as a representative context for the activation of underlying psychological mechanisms associated with aggression: an evolutionary perspective, master of arts, submitted to the graduate college of bowling green state university, 22, 79-91.
- Maxwell. J. P., Moores. E. (2008). Anger rumination: An antecedent of athlete aggression? *Psychology of sport and exercise*, 5, 279-289.
- Ramazaninezhad, R., Rahmaniniya, F., & Bromandi, M. (2009). Assessment of aggressive behavior Pegah football players in the League competition Professional football in Iran. *Journal of Sport Management*, 1, 18- 33.
- Russell, G. W. (2008). *Aggression in the sports world: A social psychological perspective*. New York: Oxford University Press.
- Sholtez, D. (2008). *Theories of Personality*. Karimi, Y et al. Tehran: university of Tehran.
- Tabrizi, A.R. (2010). "Vndalysm (Foundations of social psychology, sociology and psychology Vndalysty conduct studies on issues of radical pathology and social behavior) ", Tehran: university of Tehran, Second edition.
- Verma, A. (2014). Comparison of aggressive behavior between individual and team sports persons. 2(4), 116- 121.

The Study of birth order's role on the level of aggressive behavior among the athletes of team and the individual sports

S. Mohammadi^{1*}, M. Veisi², K.Rostami³

(Received: 03 January 2014

Accepted: 06 October 2014)

Abstract

The Study of aggression in sports and among athletes is a subject of most researches in the field of sport management in recent decades. The purpose of this study was to examine the role of birth order on the level of aggressive behavior among athletes. A descriptive study of the population consisted of all students participating in the tournament institutions in the country since 1389 (535 cases), included 327, the method was random selection and divided into four groups (first, second, third, fourth and onwards child) groups. Standardized questionnaire Buss and Perry (1992), the validity (experts opinion) and its reliability was confirmed (Cronbach's alpha $r=0.89$). Way ANOVA was used to test the hypotheses. Results showed that the level of verbal aggression between birth order, there is significant difference in individual sports ($p<0.017$) and Scheffe test indicated significant differences between the first and third child ($P<0.028$) but no significant difference in the level of aggression between different Birthdays of group or team sports ($p>0.05$). In general we can say that birth order has a significant relationship with the level of aggression in the individual disciplines.

Keywords

birth order, Aggression, Sports

-
1. Assistant Professor in Sport Management, University of Kurdistan
  2. M.A. in Physical education, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran
  3. M.A. in Physical education, University of Azad Central Branch, Tehran, Iran

Email: sardarmohammadi@gmail.com